

De toekomst van de kerk.

Tijdens haar 'Zomergastenavond' gebruikte internetpionier Marleen Stikker de woorden 'werkelijkheidsmensen' en 'mogelijkheidsmensen'. Als ik haar goed begrepen heb, zijn werkelijkheidsmensen (onder meer) de beleidsmakers die zich baseren op feiten en cijfers, mensen die berekeningen maken om zeker te weten dat er niets fout kan gaan en die voorrekenen wat de prognoses voor de toekomst zijn. In onze zeer gecompliceerde en bureaucratische maatschappij is het belangrijk dat deze mensen er zijn en dat ze secuur doen wat er van hen verwacht wordt. Maar de wereld is meer dan alleen een weefsel van feiten, cijfers en prognoses. Mogelijkheidsmensen zijn zij die durven dromen, mensen die durven geloven in dingen die nu nog niet mogelijk zijn. Hij zijn het niet alleen feiten en cijfers die het beeld bepalen, maar zeker ook dromen en visioenen.

Volgens de feiten en de cijfers ziet het beeld er voor de kerken in Nederland niet in alle opzichten rooskleurig uit. Het ledental van de gevestigde kerken daalt gestaag, kerkgebouwen moeten gesloten worden en in de media worden vooral de schandalen breeduit uitgemeten. Overigens is dat laatste niet helemaal waar. Telkens zijn er ook positieve berichten. In haar boek 'Ongelofelijk' constateert journaliste Yvonne Zonderop een verrassende comeback van religie. (De gesprekskring De Verdieping buigt zich momenteel over haar boek.) Op allerlei manieren komen gelovigen positief voor het voetlicht. Ik denk aan de Amerikaanse bisschop Micheal Curry, die tijdens de huwelijksdienst van Harry en Meghan vele harten wist te raken. Maar dichterbij huis ook aan Koen Verbraak, die zijn interviewserie 'Kijken in de ziel' afsluit met gesprekken met religieuze leiders. En ik denk aan het boekenprogramma Moby Dick, waar Matthijs van Nieuwkerk met een zekere vanzelfsprekendheid de dominicanes Holkje van der Veer interviewt, al merk je wel zijn onwennigheid. Met een beetje geduld en aandacht zijn er zeker ook positieve feiten en cijfers over kerk en geloven te melden.

Toch is de invalshoek van de 'mogelijkheidsmensen', van de dromen en visioenen, minstens even boeiend. Zeker vanuit Bijbels perspectief. In de Bijbelse verhalen komen we vooral veel mogelijkheidsmensen tegen. Denk bijvoorbeeld aan Abraham. Op basis van een onbekende roepstem laat hij alles achter zich en gaat hij een onbekend visioen achterna. Hij sluit niet eerst een reisverzekering af, hij checkt geen routeplanner; hij gaat gewoon op weg, zijn droom achterna. Hoewel hij en zijn vrouw Sara stokoud zijn, houdt hij zich vast aan de belofte dat hem een groot nageslacht zal worden geschonken. In termen van werkelijkheid, van feiten en cijfers, is dat volstrekt onmogelijk. Dat is een terugkerend thema in de Bijbel: bij God is niets onmogelijk. Zo zal het later ook Rachel vergaan, de geliefde kinderloze vrouw van Jacob, die toch twee kinderen krijgt. En Hanna die uiteindelijk de moeder van Samuel wordt. En de oude Elisabeth die zwanger wordt van Johannes de Doper. Telkens als er een weg lijkt dood te lopen, komt er uit onverwachte hoek toch nieuwe hoop. Als de profeet Elia tijdens een hongersnood bij een oude weduwe aanklopt, een vrouw die bijna niets meer te eten in huis heeft, blijkt er toch nog voldoende te zijn om haar, haar zoon én de profeet te voeden. Als velen Jezus zijn gevolgd om hem te horen en het wordt laat, blijkt er voor al die mensen genoeg te eten te zijn. Telkens als er geen hoop meer mogelijk lijkt, blijkt uit onverwachte hoek toch het vertrouwen weer aangewakkerd te kunnen worden. Telkens als feiten en cijfers het einde aankondigen, zijn er dromen en visioenen mogelijk die verder gaan.

Als we het komende jaar met elkaar in gesprek gaan over de toekomst van de kerk (en in het bijzonder over de toekomst van onze Ledevaertkerk), dan hoop ik dat we niet alleen over cijfers en feiten zullen praten, maar dat we ook geïnspireerd zullen worden door onze dromen en onze visioenen.

Ds. Sara Dondorp Gepubliceerd in de, De Schakel. Maandblad van de protestantse gemeente te Chaam, september 2018.